

Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17862>

Özet

Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği (BTKÖ), Kaba ve Doğan (2021) tarafından bireylerin Bilişim Teknolojileri (BT) ile etkileşim düzeylerini ve kullanım biçimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 50 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını kanıtlamaya amaçlanmıştır. Bu araç, özellikle eğitim, psikoloji ve sosyoloji alanlarında BT kullanımının davranışsal ve bilişsel etkilerini incelemek için önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Bilişim Teknolojileri, Kullanım, Likert Ölçeği, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Teknoloji Entegrasyonu.

Yazarlar

İlker Kaba, Tuncay Doğan.

Amaç

Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerini (İletişim Teknolojileri) ne sıklıkta, hangi amaçlarla ve ne kadar etkin kullandıkları standart bir ölçüm aracıyla belirlemektir. Bu ölçek, araştırmacılara BT kullanımının psikolojik değişkenler (örneğin, akademik başarı, kaygı, motivasyon) üzerindeki etkilerini inceleme fırsatı sunar.

Ölçeğin geliştirilmesi, alandaki mevcut araçların yetersiz kaldığı düşünülen spesifik kullanım davranışlarını kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçek hem genel kullanım eğilimlerini hem de derinlemesine etkileşimleri değerlendirme kapasitesine sahiptir.

Yapı

Ölçek, bireylerin bilişim teknolojileriyle olan ilişkisinin çok boyutlu doğasını ölçmek üzere tasarlanmıştır. BTKÖ'nün ölçtüğü yapı (konstrukt), yalnızca cihazlara erişimi değil, aynı zamanda bu teknolojilerin günlük yaşamdaki entegrasyonunu, baskımlı düzeylerini, sosyal etkileşim amaçlı kullanım ve bilgi edinme amaçlı kullanım da kapsamaktadır. Ölçeğin, faktör analizi sonucunda ortaya çıkan alt boyutlar, BT kullanımının farklı yönlerini temsil etmektedir.

Geçerlik

Kaba ve Doğan (2021) tarafından yürütülen geçerlik çalışması, ölçeğin amaçlanan yapıya gerçekten ölçüp ölçmediğini incelemiştir. Çalışmada, yapı geçerliği için Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Akademik referansta belirtildiği üzere, geliştirme çalışması hem açılmaya hem de doğrulamaya faktör analizlerini içermeli olmalıdır. Bu analizler, 50 maddenin altında yatan teorik yapıya destekleyen faktörlerin varlığını göstermeli ve ölçeğin yapısal tutarlılığını sağlamalıdır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının zamandan zamana tutarlı ve kararlı olup olmadığını incelemiştir. Kaba ve Doğan (2021) çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla yaygın olarak Cronbach Alfa katsayısı kullanılmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermekte olup, bu da Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği'nin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır. Güvenirlik değerleri, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği'nin geliştirilme sürecinde, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını belirlemek için Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) uygulanmıştır. EFA sonrasında, elde edilen faktör yapısının teorik beklentilere uygunluğunu test etmek amacıyla Doğrulama Faktör Analizi (Confirmatory Factor Analysis - CFA) yapılmıştır. Bu analizler, 50 maddenin çok boyutlu bir yapıya temsil ettiğini ve alt boyutların birbirinden ayrılan, ancak ilişkili BT kullanım yönlerini ölçtüğünü ortaya koymuştur.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Yeni Geliştirilmiş Ölçek)

Format: Yazılı öz bildirim ölçeği (Self-report scale)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin veya öğrenci popülasyonları (Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmada genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkinler üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Ergenlik sonrası ve yetişkinlik dönemi (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmanın örneklemini, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik

standartların belirlenmesi için seçilmiştir. Detaylı bilgi için referans makaleye bakılmalıdır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 50 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme, 1 (Hiç uygun değil) ile 5 (Tamamen uygun) arasında değişen 5'li Likert Ölçeği kullanılarak yapılmaktadır. Yüksek puanlar, ilgili BT kullanım düzeyinin yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Bilişim Teknolojileri, Kullanım Biçimleri, Psikometri, Faktör Yapısı, Güvenirlik, Öz Bildirim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal makalede belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: İlker Kaba: ikabapdr@gmail.com

Yazın Adresi: Orijinal makalede belirtilen kurumsal adresler geçerlidir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2021

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım genellikle yazarlardan izin alınarak ücretsiz olabilir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarlarla (İlker Kaba) doğrudan iletişime geçilmesi önerilir.

Not: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: bilisim-teknolojileri-kullanim-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kaba, İ. & Doğan, T. (2021). Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies - Education*, 16(3), 1547-1572. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.50008>

Makalenin tam metnine erişim için: turkishstudies.net

Bilişim Teknolojileri Kullanım Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçeğin 50 maddesinin tamamı açıkça belirtilmemiştir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme talimatları için yukarıda belirtilen akademik makaleye ve PDF

dokümanına başvurulması gerekmektedir.

Ölçek, toplam 50 maddeden oluşmakta olup, cevaplar 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile verilmektedir (1=Hiç uygun değil, 5=Tamamen uygun).

ARABPSYCHOLOGY.COM